

trdil gospod Maček, prijemajoč se za glavo z obema rokama. »V Madžarsko? Spomnite se na zgodovino zadnjega stoletja! V Italijo, kjer bi bili nasilno italijanizirani, kakor so Slovenci?«

Na kak način se moreje pomiriti ta stremeljenja pod nepristranskim kraljevim razsodništvom, ki želi z veliko voljo zediniti državo, kar je v ostalem tudi osnoven namen srbskih patrijotov?

To je vprašanje, na katero sem moral iskati odgovora povodom svojih poizvedb v Jugoslaviji.*

Vse politične stranke razpuščene! — V kraljevem proglasu je bilo objavljeno načelo, da je prišel čas, ko med kraljem in narodom ne more biti in ne bo več posredovalca. Vidovdanska ustava je bila ukinjena, narodna skupščina razpuščena. S tem je bilo jasno, da so vse politične stranke v naši državi zaenkrat doigrale svojo ulogo. Vse te stranke so osnovane na demokratičnem ustavnem parlamentarizmu. Ker je ta za nekaj časa ukinjen, je vsem tem strankam zmanjkalo njihovega temelja. Stranke so izgubile vsako možnost gibanja. Zato jih je politična oblast vse od prve do zadnje ukinila. Notranje ministristvo je izdalo odlok, ki odreja razpust vseh političnih strank.

Prosjetne in gospodarske organizacije niso razpuščene. Predsednik vlade general Peter Živković je izdal naredbi, po kateri naj se gospodarska in prosjetna društva, četudi bi imela plemenski ali verski značaj, ne razpuščajo, razen če imajo veliki župani dokaze, da se udeležujejo v politiki. Vlada nikakor ni hotela in noče, da bi se razpuščila taka društva, kojih namen je dvigati dobro naroda in njegovo prošveto.

Škodoželjnost ni nikdar dobra! Ko so se na osnovi zakona o zaščiti države razpuščile stranke s plemenskim ali verskim obeležjem, je svetli žarek radosti legel na obraz samostalnih demokratov. Te blage duše so šle celo tako daleč, da so zahtevale razpust vseh gospodarskih, združnih in izobraževalnih organizacij, ki jih vodijo naši somišljeniki. Ko pa so čez 24 ur bile razpuščene vse politične stranke, med njimi tudi samostalno-demokratska, je z obrazov samostalnih demokratov izginil žarek radosti. Da, da, škodoželjnost ni nikdar in nikjer dobra!

Dnevno v Zagrebu izhajajoče glasilo hrv. seljačke stranke »Narodni val« je ustavljen, ker je bil večkrat zaplenjen tekom enega meseca.

V DRUGIH DRŽAVAH

Rumunija dobi posojilo. Rumunija bo dobila 60 do 70 milijonov državnega posojila po 7%. Pogoji so: zastavitev mono polov in vsa država mora prevzeti jamstvo. Posojilo se bo izplačalo v treh delih in sicer v dolarjih, francoskih frankih ter v funt sterlingih.

Krog revizije ustave na Poljskem. Poljaki izdelujejo načrte za revizijo ustave. Spremenjena ustava bi naj povečala pravice predsednika; vlada naj bo neodvisna od parlamenta in za svoje delo edinole odgovorna predsedniku. Pri spremembi ustave bo imel odločilno besedo predsednik — maršal Pilsudski.

Lakota na Kitajskem. Komaj so se Kitajci pomirili glede vojne in uporov, že je zgrabila severne pokrajine Kitajske grozna lakota. Število mrtlic je tako ogromno, da je nemogoče sproti kopati grobove. Mnogo od lakote pomrlih leži nepokopanih in jih žrejo psi. Trume gladujočih plenijo po kmetih in silijo kmečki narod z mučenjem, da izda skrite zaloge živil.

Nevarna znamenja v Rusiji. V Moskvi bo zopet proslava petletnice smrti Ljlenina. Malo pred tem slavljem je pustila komunistična vlada aretirati 150 najbolj uplivnih pristašev Trockega. (Trocki je bil eden glavnih prvoboriteljev boljševizma in organizator rdeče armade. Sedaj živi v prognanstvu v Sibiriji.) Stranka Trockega vedno bolj ra-

ste v Rusiji sami in v inozemstvu. Vsa znamenja kažejo, da se bliža sovjetska Rusija novi državljanski vojni, v kateri se bo bil boj proti diktaturi sedajnih komunističnih gospodarjev.

Ubožni kralj Amanulah pridobiva na moč. Amanulah, kralj Afganistana, se je pred tedni odrekel prestolu in nato zopet preklical odstop in je začel z oboroženo silo braniti svoje vladarske pravice. Vstajo v Afganistanu so netili in podžigali Angleži pod vodstvom domačina Baka Sakao. Več afganistanskih plemen se je sedaj izreklo proti zgoraj omenjenemu prekucuhu. Dne 23. januarja je prišlo v bližini afganistanskega glavnega mesta Kabula do ostrih bojov, v katerih zmaguje Amanulah.

ZA NEDELJO

Častiljivi don Bosko.

Spominski dan 31. januar.

31. januarja obhajamo smrtni dan moža, ki ga smemo imenovati enega naj večjih preteklega stoletja in čigar ustanova — salezijanci — deluje plodonosno tudi med nami. Ta mož je don Bosko.

Don pomeni toliko kakor gospod in imenujejo na Italijanskem tako predvsem duhovnike. Pri krstu je dobil ime Janez Krstnik. Do 15. leta je bil pastir pri svoji materi Margareti, ki je bila vdova. Že v teh letih je kazal veliko skrb in gorečnost za rešitev duš. To kaže tako lepo naslednji slučaj: Njegovo rojstno vas je pogosto obiskoval nek plesalec na vrvi, ki je imel ravno med službo božjo svoje predstave in je odvrčal zelo veliko ljudi od cerkve. To je mladega Boska silno bolelo. Začel se je tudi vaditi v plezanju in skakanju. Nekoga dne, ko je plesalec kazal svoje umečnosti in po navadi zaklical: »Kdo more narediti kaj takega?« se je naenkrat javil Bosko in se šel vadljat za 20 frankov. In res se mu je sijajno posrečilo. To je plesalca jezilo in ponudil je novo vadljo za 40 frankov. Bosko je zopet sprejel pod pogojem, da se plesalec, če bo premagan, nikdar več ne pokaže v vasi. Umetnik je bil v zadregi, a ker se ni hotel dati osramotiti, je sprejel vadljo. Kakor veverica je splezal na visok drog, na katerem je bil pritrjen gumb, se je vsedel nanj, pomolel roke kvišku in zmagoslavno zaklical: »No, mali, tako visoko pa ne boš prišel!« in je splezal zopet dol. A Janez Bosko še hitreje gor, se je postavil na gumb na glavo in pomolel noge kvišku. Plesalec je ves osramočen pobral svoje stvari in se ni dal videti več v vasi.

Ta skrb za duše ostane značilna poteza v življenju don Boska. Ko je postal leta 1841 duhovnik, je imel priliko v ustanovah dveh mož opazovati in videti vso dušno in telesno bedo mladih ljudi. Večkrat je obiskoval »hišo Previdnosti« častiljivega Kotolenga, kjer je videl toliko mladih ljudi v cvetu mladosti čisto bolane in uničene, a jih je uničila — strast. Drug duhovnik, Kafaso, pa ga je opozoril na zapuščene mlade ljudi po trgovinah, tovarnah in ječah.

Don Boska je ta nesreča tolikih mladih duš hudo bolela in rekel si je: »Gotovo ne bi bili prišli ti mladi ljudje take daleč, ko bi bil kdo skrbel za nje in bi jih bil utrdil v veri.« In v njegovi duši je dozorel sklep, da hoče skrbeti za te mlade zapuščene ljudi. Božja previdnost mu je kmalu pripeljala 15letnega čisto zapuščena dečka, za katerega se je z vso ljubeznijo zavzel in ki mu je kmalu pripeljal še večje število drugih, ki so bili ravno tako zapuščeni kot on. Poučeval jih je, igral se je z njimi, zjutraj in zvečer je molil z njimi, ob nedeljah jih je vodil k službi božji in k svetim zakramentom. Imel je pri tem velike težave. Ni imel pripravnega prostora. Komaj je najel kako sobo, že so ga postavili na cesto radi hruma in trušč, ki so ga povzročali njegovi divji dečki. Nekaj časa je bival s svojimi gojenci — pod milim nebom. Nazadnje se mu je posrečilo, da je dobil v najem nek skedenj, ki ga je spremenil v kapelo. Dal mu je ime »oratorij« — molilnica, in sicer molilnica k »sv. Frančišku Saleškemu«, ker je imel ta svetnik toliko milobe in potrpežljivosti, lastnosti, ki jih je smatral Bosko za najpotrebnejše pri vzgoji mladine.

Njegovo delovanje je zadelo celo pri dobro mislečih ob veliki odpor, smatrali so ga za pretiranega in enkrat so ga mislili spraviti celo v umobolnico. Don Bosko se je norišnice rešil na načln, ki je pokazal, da on prav nič ni zrel za norišnico. Nek znanec je namreč prišel k njemu in ga povabil, naj se pelje z njim na sprehod. Don Bosko je pa že kmalu opazil, kam ga hoče znanec spraviti. Pustil ga je prvega vstopiti v kočijo, hitro zaprl vrata in pokazal kočijažu, da naj pelje proti norišnici, kjer je njegov znanec dal seveda hitro obrniti!

Boskova ustanova pa je čudovito hitro rastla. Že čez par let je štel njegov oratorij nad 800 dečkov in vedno več jih je bilo in treba je bilo vedno več prostora. In vse se je posrečilo don Bosku, ki je bil reven kot berač, a je imel en studentec, iz katerega je črpal in ustvaril velike ustanove — zaupanje na božje Previdnosti. Z nekaj parami je začel dati v Turinu cerkev Marije Pomočnice in jo je dokončal. Vedno več stavb je rastlo iz tal za njegove gojence, a on je bil večkrat brez vsakega denarja, tako da mu peki niso hoteli niti več dati kruha za njegove gojence. A kadar je bila sila

največja, je sam goreče molil in je pustil moliti svoje gojence in pomoč je prišla velikokrat na čisto nepričakovan in čudovit način.

Umrli je dne 31. januarja leta 1888. V življenju ga je Bog obdaroval z darom prerokovanja, z darom, da je bral v človeških dušah, kakor v odprtih knjigah, v življenju in po smrti je storil veliko čudežev. Njegovo življenje je že preiskano in upanje je, da bo že v letošnjem jubilejnim letu proglašen blaženim.

Da bi živel tudi v nas duh don Boska! Duh gorečnosti za zveličanje duš. Naj nam ne bo pretežko za duše bližnjih žrtvovati vsaj kako malenkost, ko je don Bosko za to posvetil vse svoje življenje!

In bodimo tudi mi ljudje zaupanja v božjo Previdnost! Težko je včasih človeško življenje, človek misli, da ni nobene luči, nobenega izhoda. A upajmo v neskončno dobrotljivega Boga, bodimo njegovi dobri otroci in on bo naš dober oče, ki nas ne bo zapustil!

*

Novi prestop v katoliško Cerkev. Pri zadnjih velikih misijonih na Dunaju je prestopilo v katoliško Cerkev 200 oseb. Na Angleškem je postala katoličanka hčerka anglikanskega škofa v Bristolu, Doroteja Nikson. V kapeli gregorijanskega vseučilišča pa je izpovedal katoliško vero doktor Hoelscher s soprogo. Hoelscher je sin protestantskega pastora in ga je temeljito učenje pripeljalo v katoliško Cerkev. Dal se je krstiti tudi arabski poglavar Ali Ben Brain Mohatan, ki je živel dalje časa na Španskem in Francoskem.

Kitajski minister postal redovnik. V samostanu sv. Andreja v Bruggesu v Belgiji je položil redovniške obljube bivši kitajski ministrski predsednik Lou-Tseng-Tsiang. Zelo se zanima za razvoj katoliške Cerkve v svoji kitajski domovini in mu je menda od sv. Očeta odločena pri razširjanju krščanstva na Kitajskem odlična vloga.

Zamolčane številke. Junaška srčnost prvih kristjanov, ki so trumoma umirali za svojo vero, še tudi danes ni izumrla, čeravno bi jo svet najrajše zamolčal in prikril. V zadnjih sto letih je umrlo na tisoče kristjanov za svoje versko prepričanje. V Koreji je umrlo v tem času okoli 9000 ljudi mučeniške smrti; v Sijamu, Anamu in Tonkinu je moralo žrtvovati svoje življenje nad 40 tisoč katoličanov, ki niso hoteli teptati z nogami križ Kristusov. Na Kitajskem so leta 1900 poklali podivjani bokserji okoli 8000 kristjanov. Niso pa znane številke mučeniških žrtev v Rusiji, kjer je n. pr. car Nikolaj I. dal pomoriti samo 400 katoliških duhovnikov, tudi še ni znano število pričevalcev za vero iz mučeniške Mehike. Lahko se reče, da je v zadnjem stoletju prelilo kri za svojo vero 57.000 ljudi.

Preklic. Podpisani obžalujem, da sem zapeljan po brezvestnih osebah psoval in žalil gospoda Tomaža Ovčarja, bivšega oblastnega poslanca v Slovenjgradcu. Preklicujem in obžalujem vse žalivke. — Slovenjgradec, dne 27. I. 1929. — Ludvik Pressnitz.

NAŠA DRUŠTVA

Kralj — protektor Orlov. V petek, 25. januarja je Nj. Vel. kralj sprejel zastopstvo Jugoslovanske orlovske zveze (dr. Žitka, dr. Basaja in dr. Kržana), ki ga je prosilo, da bi prevzel protektorat nad udeležbo jugoslovanskih Orlov na svetovaclavskih dneh v Pragi. Kralj je ta protektorat sprejel ter je sporočil Orlom in Orlicam pozdrave z željo, naj bi orlovska organizacija imela lepe uspehe pri delu.

Šmartno ob Dreti. Tretje leto že životari v naši mirni obmejni župniji prosvetno delovanje, zanašajoč lepe kulturne lastnosti v privatno kakor tudi javno življenje naše družabnosti. Taista ideja, ki prodira v široke ljudske plasti vsestransko širom naše domovine z istim programom, istim ciljem narodne zavesti in bratske ljubavi, probujajoč zlasti nadobudno mladino. Že za časa nemške nadoblasti je netla slovenska prosveta z borbenim gestom narodno probudo, ljubav in nadbrzbo sploh širila potom knjig, časopisov ter društvenih prireditiv. A odkar je domovina slobodna ter Maribor jugoslovanski, je tudi njega spodnještajersko zaledje važno torišče narodne straže, narodne vzajemnosti v Prosvetni zvezi, koji pripada naše Prosvetno društvo. Društveno pa mislimo tudi na naše tam preko in gojimo pijeteto do prvoboriteljev narodne slobode. Da zamore društveni odbor kot posredovatelj teh idej vzorno delovati in napredovati, mora biti discipliniran ter podrejen višji inštanci, to je Prosvetni zvezi v Mariboru in vršiti njena navodila. Kakor gasilec do bližnjega, imej prosvetni član čustvo do sorojaka! — Ta motrenja sem zapisal k prireditvi našega društva dne 13. januarja t. l., z ozirom na desetletnico državnega ujedinjenja, koje prireditve opustiti, bi pomenjalo društveni greh in mračnastvo. Po predavanju, odnosno deklamaciji so igralci, dosledni v svojih ulogah, izvedli čustvenim utisom na občinstvo A. Medvedovo štiridejanko »Stari in mladi«. Saj se kažejo v njej izrazito slabe ljudske lastnosti in zvijače, a značilno sodeluje tudi dobrot. Prireditve je moralno kakor tudi gmotno dobro uspela. Občinstvo, ki je napolnilo docela lokal, je odhajalo z resnostjo v srcih. Spoštuj starše, pošteno delo, dom in domovino ter skupno bratsko državo! S sličnimi prireditvami si bo Prosvetno društvo pridobilo smisel in razumevanje v občinstvu in se bo počutilo v naši probujajoči se župniji doma.

Remšnik. Naše izobraževalno društvo ima na Svečnico dvojno skioptično predavanje. Aparat dobimo iz Marenberga. Gospod tajnik marenberškega društva blagohotno pomaga pri aparatu in se na to tudi najbolj razume. Prve slike nam bodo kazale Marijo v upodabljaški umetnosti, druge pa zvezde. Prijatelji izobrazbe, pridite!

Hoče. Telovadni odsek Orla v Hočah priredi v nedeljo, dne 3. svečana, ob treh popoldne v gostilni gđc. Elke Frangež tombolo z raznimi lepimi dobroti. Po tomboli sledi lepa domača zabava, pri kateri svira na novo poživljeni tamburaški zbor bralnega društva. Ker je čisti dobiček namenjen za razne društvene potrebe, prosimo, da bi se ta dan ne prirejale kake druge pustne veselice v bližnji okolici. Vsi prijatelji tombole in vesele zabave uljudno povabljeni! Bog živi!

Sv. Barbara v Slov. gor. Člani bralnega društva iz občine Jablanca prirede v nedeljo, dne 3. svečana, popoldne po večernicah, v društveni dvorani igro »Najdenček«. Zraven tega se še dostavijo tri smešne predpustne burke: »Zamorec«, »Zaklad« in »Vedež«. Čisti dobiček je namenjen društveni knjižnici, ki zalaga ude vedno z novimi knjigami.

Sv. Barbara v Halozah. Na Svečnico priredi Dekliška zveza, oziroma izobraževalno društvo igro »Najdena hči«. Začetek ob štirih popoldan. V nedeljo, dne 3. svečana, pa bo predpustna veselica pri g. Janku Debeljak v Medrihniku s sodelovanjem hrvaških tamburašev iz Viniče. K obema prireditvama uljudno vabi odbor Dekliške zveze in izobraževalnega društva.

Sv. Lenart v Slov. gor. Kat. prosvetno društvo »Zarja« priredi na svečnico, dne 2. februarja, v dvorani Narodnega doma ob treh popoldne igro »Namišljeni bolniki«, komedija v treh dejanjih. Kdor želi se iz srca nasmejati, naj ne zamudi tega predpustnega poštenega razvedrila!

Slov. Bistrica. Telovadno društvo Orel priredi v nedeljo, dne 3. februarja ob treh popoldne telovadno akademijo s pestrim sporedom. K obilni udeležbi vabi odbor. Bog živi!

Hajdina pri Ptuj. Zenski prosvetni tečaj na Hajdini se vrši v proslavo Materinskega dneva s sledečim sporedom: V soboto, dne 9. februarja: Ob osmih zjutraj sv. maša s cerkvenim govorom. Nato v Društvenem domu predavanje, ki so dopoldne ta-le: a) Katoliška žena in javnost — Janez Verbanjšak, kaplan. b) Vzgoja otrok v krščanski družini — ravnateljica A. Štupca iz Maribora. c) Telesna vzgoja žene — dr. Vrečko, zdravnik. Popoldan ob dveh: a) Treznostno gibanje, skioptično — ravnateljica Štupca. b) Kako razviti dobrodelnost — kaplan Janez Verbanjšak. c) Lepotni čut žene in njena okolica — prof. gospa Marija Štupca. d) Poslovanje dekliške organizacije in občni zbor. d) Lurški dogodki, skioptično — prof. gospa Mar. Štupca. V nedeljo, dne 10. februarja: Po rani službi božji predavanje: Slovenska pesem in naša mladina, ter skioptično predavanje o Lurdu za šolsko mladino. Popoldne po večernicah slavnostna sklepna akademija s petjem in deklamacijami, slavnostni govor, šaloigra »Zdaj gre sem, zdaj gre tja« v enem dejanju in igro-kaz »Sv. Neža« v dveh dejanjih. — Dekleta, žene in matere, udeležite se polnoštevilno! Članice dekliških zvez, Marijinih družb širom naše ptujske okolice, ne prezrite teh dnevov! Za prenočišča in hrano bo preskrbljeno! Na prav veselo svidenje dne 9. in 10. februarja v naši lepi Hajdini! Bog živi!

Sv. Križ na Murskem polju. Zaradi velikega snega se je igra »Zapravljivec« preložila na Svečnico.

Velika Nedelja. Na pustno nedeljo, popoldne po večernicah, dne 10. februarja, vpripori v Društvenem domu domače Kat. bralno društvo lepo šaloigro. Vsi, ki se hočete za pust smejeti, pridite gledat v sredi zime »Strica v toplicah«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Gornja Sv. Kungota. Na svečnico, dne 2. februarja, priredi tukajšnje Kat. prosvetno društvo divno, v srce segajočo igro »V Marijinem varstvu« v petih dejanjih v prostorih Kat. doma. Začetek ob treh popoldne, po sv. blagoslovu. Domačini in sosedje iz Svečine, Spodnje Kungote in Sv. Jurija, pridite!

Žiče. Orlovski odsek v Žičah priredi na svečnico, dne 2. februarja, lepo ljudsko igro »Nad sodbe« v šoli v Žičah ob treh popoldne. Prijatelji mladine, pridite polnoštevilno! Bog živi!

Sv. Jurij ob južni žel. Gasilno društvo okolica priredi v dvorani Kat. doma dne 3. in 10. svečana popoldne po večernicah ljudsko igro v petih dejanjih »Deseti brate«. Igra je zanimiva in gro čisti dobiček za gasilni dom.

Šmarje pri Jelšah. Na svečnico, dne 2. februarja priredijo tukajšnje Orlice lepo igro »Izgubljeni raja«, obenem tudi orliško akademijo s prav lepimi točkami. Starši, posebno mamiče, prisrčno vabljeni, kakor tudi vsi prijatelji naših naprednih deklet, ki si prizadevajo z dobrim in poštenim delom med svojo organizacijo vzgajati dobra dekleta, pridite pogledat njihovo delo popoldne po večernicah! Bog vas živi!